

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátu složeném z předsedy Mgr. Richarda Tomana a soudkyň Mgr. Dity Staňkové a JUDr. Lady Závaškové ve věci

žalobkyně: **Ing. L. Ž.**, narozená xxx
bytem xxx xxx, xxx xxx
zastoupená advokátem Mgr. Janem Dáňou
sídlem Václavské náměstí 837/11, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Generali Česká pojišťovna a.s.**, IČO 45272956
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem JUDr. Robertem Němcem, LL.M.
sídlem Jáchymova 26/2, 110 00 Praha 1

o zaplacení 43 982 Kč

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 8. února 2024,
č. j. 30 C 185/2023 - 42

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**

II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku
7 647,20 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Roberta
Němce, LL.M.

Shodu s prvopisem potvrzuje R. M.
(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně shora označeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 43 982 Kč s příslušenstvím od 5. 8. 2023 do zaplacení (výrok I.), a žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 15 294,40 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala vydání bezdůvodného obohacení ve výši 43 982 Kč s příslušenstvím z důvodu neplatnosti pojistné smlouvy č. 7053565610 uzavřené mezi žalobkyní a žalovanou dne 22. 11. 2010 (dále jen „pojistná smlouva“). Pojistná smlouva obsahuje zneužívající ujednání ve smyslu § 56 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“). Zneužívající povahu žalobkyně dovozuje na základě jejich údajné obsahové neurčitosti, v důsledku které žalobkyně neví, jak je tvořena kapitálová hodnota pojištění a jaká je výše nákladů. Z tohoto důvodu je smlouva absolutně neplatná jako celek a neplatný je též dodatek k této pojistné smlouvě ze dne 3. 9. 2021. Pojistná smlouva byla ukončena na základě žádosti žalobkyně ze dne 17. 4. 2023. Žalovaná vyplatila žalobkyni odkupné ve výši 115 018 Kč. V mezidobí vyplatila žalovaná žalobkyni 7 000 Kč. Žalobkyně zaplatila na pojistném žalované celkem 166 000 Kč a z titulu bezdůvodného obohacení jí žalovaná dluží dalších 43 982 Kč. Dále požaduje žalobkyně zaplacení zákonného úroku z prodlení, když dne 19. 7. 2023 marně vyzvala žalovanou předžalobní výzvou k zaplacení předmětné jistiny.
3. Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby. Uvedla, že žalobkyně zcela pomíjí fakt, že pojistná smlouva se právní úpravou zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“) již neřídí. Pojistná smlouva totiž byla na základě dohody žalobkyně s žalovanou podřízena právní úpravě zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), a to v souladu s § 3028 odst. 3 o. z. Tato dohoda je také obsažena v dodatku k pojistné smlouvě č. 7053565610 ze dne 22. 11. 2010 (dále jen "Dodatek"), konkrétně pak v čl. 1 odst. 1.2 tohoto Dodatku.
4. Soud prvního stupně na základě provedených důkazů dospěl ke skutkovým zjištěním, která popsal v odůvodnění přezkoumávaného rozsudku (bod 10 až 18).
5. Soud prvního stupně po citaci § 2991 odst. 1, 2, § 638 odst. 1, § 629 odst. 1 a § 621 o. z., nejprve posuzoval, zda došlo k promlčení práva žalobkyně na vydání bezdůvodného obohacení. Po aplikaci rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1161/2003, 25 Cdo 3306/2007, 33 Odo 306/2005 a 28 Cdo 1957/2012, dospěl prvostupňový soud k závěru, že je část nároku žalobkyně ve výši 12 982 Kč promlčena, přičemž vznesená námitka promlčení není v rozporu s dobrými mravy (k tomu srov. rozhodnutí NS sp. zn. 25 Cdo 2905/99, 25 Cdo 1839/2000, 33 Odo 561/2006 nebo 30 Cdo 1860/2011). Poukázal i na to, že rozpor námítky promlčení s dobrými mravy je třeba dovozovat toliko z okolností, za kterých byla námitka promlčení uplatněna, nikoli z okolností a důvodů, z nichž je dovozován vznik uplatněného nároku (k tomu srov. rozhodnutí NS sp. zn. 25 Cdo 2648/2003, 33 Cdo 126/2009, nebo 28 Cdo 2438/2019). Ohledně zbývajících částky ve výši 31 000 Kč aplikoval soud prvního stupně ustanovení § 555 odst. 1, § 556 odst. 1 a 2, § 553 odst. 1 a 2 a § 4 o. z.
6. Prvostupňový soud uzavřel, že žalobkyně nemá nárok na plnění z titulu bezdůvodného obohacení nepromlčeného nároku, neboť Dodatkem ke smlouvě účastnice vyjádřily vůli

podřídít smlouvu právnímu režimu občanského zákoníku z roku 2012 a vůli specifikovat a vyjasnit obsah závazkového vztahu včetně poskytnutí benefitu žalobkyni dle výběru. Zároveň strany stvrdily, že ke dni uzavření smlouvy byla žalobkyně řádně seznámena s obsahem smlouvy včetně pojistných podmínek, jejichž výčet je uveden ve smlouvě, včetně přehledu poplatků a včetně modelace budoucího pojištění s tím, že ustanovení dodatku mají přednost před zněním smlouvy. Žalobkyně tento dodatek uzavřela se žalovanou zcela dobrovolně a deklarovala tak, že považuje obsah závazku za srozumitelný a určitý. Proto žalobkyně nemůže namítat neplatnost smlouvy z důvodu zneužití či její neurčitosti či nepřiměřenosti. Sama se z titulu vzájemného smluvního ujednání domáhala po žalované pojistného plnění z titulu úrazového pojištění a žalovaná jí pojistné plnění vyplatila. Následně žalobkyně smlouvu ukončila. Ze všech těchto důvodů byla proto žaloba v celém rozsahu zamítnuta. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř.

7. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné a přípustné odvolání. Namítla, že je rozsudek ohledně platnosti pojistné smlouvy a promlčení nároku vnitřně rozporný. Soud prvního stupně se nevypořádal s námitkami žalobkyně ohledně podřízení pojistné smlouvy o. z., ohledně jednání žalované v rozporu se směrnicí Rady 93/13/EHS, ohledně rozporu námítky promlčení s dobrými mravy a rovněž ohledně způsobu vypořádání vzájemných plnění z neplatné pojistné smlouvy. Odkázala na judikaturu MS v Praze s tím, že v obdobných sporech MS konstatoval, že pojistná smlouva o životním pojištění podléhá úpravě ve Směrnici (viz rozsudky sp. zn. 29 Co 25/2022, 29 Co 261/2021 a 29 Co 173/2023). S ohledem na to je třeba vykládat ustanovení § 55 a 56 obč. zák. ve světle ustanovení Směrnice a právních závěrů Soudního dvora EU. Žalobkyně má za to, že se prvostupňový soud odchýlil i od své vlastní rozhodovací praxe v obdobných věcech a za této situace jsou jeho závěry ohledně aplikace Směrnice překvapivé a nepřezkoumatelné. Odkázala na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 615/17. Vzhledem k tomu, že dle názoru žalobkyně neobsahuje napadený rozsudek řádné odůvodnění, nelze považovat předmětné rozhodnutí za přesvědčivé a v souladu s požadavky na odůvodnění rozsudku podle § 157 odst. 2 o. s. ř. V tomto ohledu odkázala na četnou judikaturu Ústavního soudu, např. sp. zn. III. ÚS 521/05. Žalobkyně dále namítla, že soud prvního stupně neúplně a nesprávně zjistil skutkový stav. Žalobkyně zdůraznila, že není pravdou, že by v průběhu pojištění věděla o vadách způsobujících neplatnost pojistné smlouvy, naopak považovala smlouvu za platnou a během trvání pojištění plnila své povinnosti tak, jak bylo sjednáno. Argumentace soudu prvního stupně o počátku běhu subjektivní promlčecí doby tak nemůže obstát. V daném případě je třeba vycházet nikoliv ze subjektivní, ale z objektivní promlčecí lhůty dle obč. zák. Zároveň je třeba zohlednit judikaturu Soudního dvora Evropské unie, na kterou žalobkyně obsáhle poukázala již v rámci řízení před soudem prvního stupně. V řízení nedošlo k vypořádání se s námitkou žalobkyně ohledně podřízení pojistné smlouvy občanskému zákoníku, neboť prvostupňový soud v podstatě zcela převzal argumentaci žalované. Žalobkyně nadále zcela odmítá, že by bylo možné neplatnou smlouvu měnit formou dodatku ani ji formou dodatku nelze podřizovat jinému právnímu režimu. V bodě 39 odůvodnění napadeného rozsudku je *de facto* potvrzeno, že pojistná smlouva neobsahovala konkrétní výši počátečních, správních a inkasních nákladů a konkrétní částky, o které bude snížena kapitálová hodnota, a tyto informace byly do pojistné smlouvy doplněny až Dodatkem ze dne 3. 9. 2021, tj. téměř 11 let po uzavření pojistné smlouvy. Takový postup nemůže obstát a žalobkyně namítá neplatnost pojistné smlouvy i Dodatku. Dodatek nespĺňuje ani zákonné předpoklady dohody o narovnání, a to jak v kontextu české právní úpravy, tak judikatury Soudního dvora EU ohledně odstranění zneužívajících smluvních ujednání ve spotřebitelských smlouvách. V rozsudku absentuje zjišťování zneužívajících ujednání v pojistné smlouvě (viz sp. zn. Pl. ÚS 45/17). Za situace, kdy soud prvního stupně nezohlednil v daném případě ochranu spotřebitele (žalobkyně), porušil tím její právo na soudní ochranu. Žalobkyně je přesvědčena, že žalovaná věděla o neplatnosti pojistné smlouvy, nijak to neřešila, naopak se na úkor žalobkyně vědomě bezdůvodně

obohacovala a proto jí nesvědčí námitka promlčení, neboť tato je v daném případě v rozporu s dobrými mravy. Z těchto důvodů navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

8. Žalovaná ve vyjádření k odvolání uvedla, že z napadeného rozsudku jasně vyplývá, na základě jakých skutkových okolností a právního posouzení soud prvního stupně rozhodl o zamítnutí žaloby, přičemž prvostupňový soud nebyl povinen vypořádat se se všemi námitkami žalobkyně, které nemohly mít na jeho rozhodnutí žádný vliv. Napadený rozsudek je tak zcela přezkoumatelný i s ohledem na ustálenou rozhodovací praxi. Argumentace žalobkyně ohledně neplatnosti Dodatku je nesprávná. V daném případě došlo k dohodě o tzv. opt-in do úpravy o. z., což představuje samostatné smluvní ujednání, které je právně nezávislé na smlouvě či jiném jednání, v rámci kterého je tato dohoda činěna. I kdyby byla pojistná smlouva ve svém původním znění neplatným právním úkonem, ačkoliv s tím žalovaná nesouhlasí, na platnost dohody o aplikaci o. z. tato skutečnost nemá vliv. Nadto z Dodatku jasně vyplývá, že nedošlo pouze k podřízení pojistné smlouvy jako takové, ale i veškerých práv z ní vyplývajících či s ní souvisejících. Pokud žalobkyně uplatnila nárok na vydání bezdůvodného obohacení, pak tento nárok vyplývající ze zákona, nikoliv ze smlouvy jako takové, by byl na základě ujednání stran podřízen úpravě o. z. Žalovaná odmítá snahu žalobkyně účelově popřít jakékoliv jednání mezi stranami. Naopak bylo jejich jednáním jasně potvrzeno, že mají zájem na tom být pojistnou smlouvou vázány, a to jak po celou dobu jejího trvání, tak i do budoucna, když se dohodly na způsobu dalšího pokračování pojištění. Žalovaná odkázala na znění § 553 odst. 2 a § 574 o. z., dále na judikaturu NS a ÚS, např. sp. zn. 33 Cdo 4001/2014, II. ÚS 3381/10. Na základě uvedeného je zřejmé, že strany Dodatkem vyjádřily vůli podřídit závazek úpravě o. z. a v tomto dále pokračovat. Ohledně počátku subjektivní promlčecí lhůty žalovaná tvrdí, že se žalobkyně o údajném bezdůvodném obohacení mohla dozvědět již při první platbě pojistného, neboť již v okamžiku uzavření pojistné smlouvy měla k dispozici veškeré informace a podklady, ze kterých mohla dovodit a nyní i dovozuje údajnou neplatnost/neurčitost pojistné smlouvy, a také to, že částka uhrazená podle pojistné smlouvy je tvrzeným bezdůvodným obohacením. Žalovaná nadále setrvala na své argumentaci, že pojistná smlouva je platná a je tak zcela nedůvodná námitka žalobkyně ohledně absence zúčtování vzájemných plnění podle § 457 obč. zák.
9. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání rozsudek soudu prvního stupně podle § 212 a § 212a odst. 1, 5 o. s. ř. včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné.
10. Podle § 555 odst. 1 o. z. právní jednání se posuzuje podle svého obsahu.
11. Podle § 556 odst. 1 o. z. co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednajících, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednajících, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen. Podle odst. 2 při výkladu projevu vůle se přihlédne k praxi zavedené mezi stranami v právním styku, k tomu, co právnímu jednání předcházelo, i k tomu, jak strany následně daly najevo, jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají.
12. Podle § 553 odst. 1 o. z. o právní jednání nejde, nelze-li pro neurčitost nebo nesrozumitelnost zjistit jeho obsah ani výkladem. Podle odst. 2 byl-li projev vůle mezi stranami dodatečně vyjasněn, nepřihlíží se k jeho vadě a hledí se, jako by tu bylo právní jednání od počátku.
13. Soud prvního stupně postupoval zcela správně, pokud posoudil obsah Dodatku tak, že se jedná o samostatné smluvní ujednání, které se řídí právní úpravou o. z. Účastníci v Dodatku vyjádřili

svoji vůli podřídít smlouvu právnímu režimu o. z. a vůli specifikovat a upravit nově jejich závazkový právní vztah. Žalobkyně potvrdila, že se jedná o její svobodný projev vůle a potvrdila i to, že byla s obsahem nové smlouvy řádně seznámena včetně pojistných podmínek, které jsou nedílnou součástí smlouvy. V daném případě je zcela nerozhodné, že byla nová smlouva označena jako „Dodatek“, neboť podle § 555 o. z. se právní jednání posuzuje podle obsahu a tím je jednoznačně nová úprava vzájemných práv a povinností a uzavření nové smlouvy mezi účastníky. Soud prvního stupně zcela správně v bodě 39 popsal, jakým způsobem si strany sjednaly konkrétní výši rizikového pojistného, konkrétní výši počátečních, správních a inkasních nákladů včetně konkrétních částek, o které bude snížena kapitálová hodnota. V nové smlouvě účastníci vyjádřili, čeho chtějí dosáhnout. V daném případě musí mít prioritu výklad smlouvy, který nezakládá její neplatnost, před výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá. Jedná se o základní princip výkladu autonomie vůle při posuzování smluv obecnými soudy (srov. rozhodnutí ÚS sp. zn. III. ÚS 392/20). Vzhledem k tomu, že je zcela správný závěr soudu prvního stupně ohledně nové úpravy vzájemných práv a povinností účastníků, veškerá argumentace týkající se námitek neplatnosti původní pojistné smlouvy je tak irelevantní. Žalobkyni proto nemohl vzniknout nárok na zaplacení bezdůvodného obohacení, když sama svým podpisem odsouhlasila nové znění pojistné smlouvy, které nově upravilo veškerá práva a povinnosti z ní vyplývající. Za této situace odvolací soud považuje rozhodnutí prvostupňového soudu za zcela správné.

14. Odvolací soud z uvedených důvodů rozsudek soudu prvního stupně potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný.

15. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 a § 224 odst. 1 o. s. ř., kdy žalované vznikly náklady v souvislosti se zastoupením advokátem, a to za 2 úkony právní pomoci á 2 860 Kč v souladu s vyhláškou č. 177/1996 Sb., a to za vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu dne 30. 5. 2024, dále 2 x režijní paušál po 300 Kč a 21 % DPH (1 327,20 Kč). Celkové náklady odvolacího řízení ve výši 7 647,20 Kč je žalobkyně povinna zaplatit žalované v obecné pariční lhůtě podle § 160 odst. 1 o. s. ř. a na zákonné platební místo podle § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Přípustnost dovolání proti tomuto rozsudku (§ 237 až § 238a o. s. ř.) je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Praha 30. května 2024

Mgr. Richard Toman v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje R. M.